

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΛΜΥΡΩ ΦΙΛΑΡΧΑΙΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΟΡΘΟΥΣ

Λ'

Χαρτ. βόμβυκίνου, 0,29 × 0,20 × πάχ. 0,008 άνευ τῶν σταχωμάτων
Αἰῶνος XI–XIII (φ. 317)

Παρακλητική. Ἐν ἀρχῇ ὀκτώ φύλλα περιέχουσι γραφήν νεωτέραν τῆς τοῦ λοιποῦ κώδικος. Ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῶν ἀποστίχων τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου τοῦ α' ἡχου καὶ τελευτᾷ ἐν τῷ μέσῳ στιχηοῶν δογματικῶν Θεωτοκίων ἰδιομέλων, ψαλλομένων ἐν τῷ μικρῷ Ἑσπερινῷ τοῦ Σαββάτου, ὑπὸ Ἰωάννου Δασακηνοῦ τοῦ πρεσβυτέρου. Ἐσωθεν τοῦ πρώτου σταχωμάτος σεσημειώνεται τὰδε ὑπὸ μεταγενεστέρου ἀμαθοῦς χειρὸς :

« Ἦ ἡ παρούσα παροκλιτὴ ἔνε' του Λιτότασι απο τε προύσα καί το επροσίλοσασι στο μεγαν νικόλαον ριχοβο 2 κελέρια διά | ψηγὴν σωτηρίαν κε εγράφε κε το | ὄνομα του στίβ ἁγίαν πρόθεσι λεοτάρ | ης καὶ ὁ π[α]τήρ αὐτου θεοδώρος κε η μ[η]τήρ αὐτου ρηκίνα κε η ἀδελφί του παρισίνα | κε ο θείας αυτου στεφανης κε ἀλογερά | κη καὶ ὑπὸ τὸς το ἀποξενοσί εκ τε νάον | του αγίου νικολαου κε εγὴ τας | ἀρὰς τῶν τρηκαστίων ὀέκα κε οκτώ | θεσφορίων π[α]τέρων κε τον μέγαν νικό | λαον ἀ[ν]τίδικον ἐν ἡμέρ[α] | χριστιῶς δια | τοῦτο εγενεν η παρούσαν ὁμολογί | αν εις πίστασιν κε ασφαλταν ἀμέν».

Καίτοι ἡ σημεῖωσις ἀναφέρει ὅτι ὁ κώδιξ ἀφιερώθη εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, εὑρέθη ὅμως ἐν τῇ Ἄνω Μονῇ Ξενιάς.

Στάχωσις βυρσίνη. Πιχὸς δὲ μετὰ τῶν σταχωμάτων 0,10.

Ε'

Χαρτ. στιλπ. 0,21 × 0,15 × πάχ. 0,05. Αἰῶνος XIV (φ. 233)

Τριώδιον ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Περιέχει δ' ἐκ τοῦ Πεντηκостаρίου τὰς ἀκολουθίας μόνον τῶν Κυριακῶν καὶ τελευτᾷ εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ κώδιξ εἶναι σχήματος ἴσου μεγάλου. ἔχον ἐπιφάνειαν γεγραμμένην 0,09.

Ζ'

Χαρτ. στιλπ. 0,22 × 0,15 × πάχ. 0,07. Αἰῶνος XV (φ. 280)

Μηναῖον, περιέχον τὰς ἀκολουθίας Ἀπριλίου, Μαΐου καὶ Ἰουνίου. Ὁ

1. Συνέχεια ἐκ τοῦ ΙΗ' τόμου τεύχ. Δ' σ. 450.

2. Ἡ Κάτω Μονὴ Ξενιάς ἔφερε τὸ ὄνομα Ἅγιος Νικόλαος τοῦ Ρίχοβο ἢ Ράχοβο, ὡς εὑρομεν τοῦτο ἐν ἐγγράφοις τῆς Μονῆς ταύτης.

κώδιξ ἔστιν ἐν ἀρχῇ βεβλαμμένος ἐκ τῆς νοτίδος, ἐκτεθειμένος ὢν ἐν ὑπαίθρῳ κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων σύλησιν τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἐταιρείας τῷ 1897. Εἶναι δὲ σχήματος ἄου μεγάλου καὶ ἔχει ἐπιφάνειαν γεγραμμένην μήκους 0,09.

Ζ'

Χαρτ. σιλπ. 0,21×0,16×πάχ. 0,08. Αἰῶνος XV (φ. 236)

Πεντηκοστάριον πλήρες.

Η'

Χαρτ. 0,21×0,16×πάχ. 0,05. Αἰῶνος XV (φ. 217)

Μηναῖον ἐπὶ χάρτου βομβυκίνου σιλπνοῦ. Περιέχει δὲ τὸ μηναιῖον Ἰανουαρίου ἀρχόμενος ἀπὸ α' αὐτοῦ. Ὁ κώδιξ εἶναι σχήματος ἄου μεγάλου, βεβλαμμένος δὲ ἐν μέρει ἐκ τῆς νοτίδος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ ὁ ὑπ' ἀριθμὸν ζ'.

Θ'

Χαρτ. σιλπ. 0,21×0,16×πάχ. 0,07. Αἰῶνος XVI (φ. 275)

Μηναῖον Αὐγούστου. Διατήρησις καλή. Ἐπιφάνεια γραφῆς 0,14. Σχήματος ἄου μεγάλου. Ἐν τέλει δὲ διὰ κινναβάρεως σεσημειώνεται τάδε : «Ὁ πληρῶν τὰ πάντα Θεός ἡμῶν δὲ ἕνεκα πάντων ἡμῶν ἀμήν». — «Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἰωακείμ ἱερομονάχου πόνος καὶ συνδρομή». — «† Ἐτελειώθη ἐπὶ ἔτους 756 († 1526), ἰνδικτιῶνος ζ', μηνὶ Ὀκτωβρίου η'». — «μνημόνευσον κάμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ Εὐφροσύνου, ὁποῦ τὸ ἐκεφάλωσα τὸ μηναιῖον διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν». Στάχσις βυρσίνη.

Ι'

Χαρτ. 0,30×0,21×πάχ. 0,08 Αἰῶνος XVI (φ. 300)

Τριώδιον, δίστηλον. Ἐπιφάνεια γεγραμμένη μήκους 0,15×πλ. ἐκάστης στήλης 0,07. Ἐσωθεν περὶ τὰ 30 φύλλα ἐβλάβησαν ἐκ τῆς νοτίδος τῷ 1897 (ὡς ὁ ὑπ' ἀριθμὸν ζ').

Στάχσις βυρσίνη.

ΙΑ'

Χαρτ. βομβ. 0,30×0,21×πάχ. 0,09. Αἰῶνος VIII (φ. 300)

Μουσικὸς κώδιξ ἀστάχτος, περιέχει δὲ καὶ ἀντιγραφὰς ἐξ ἀρχαιοτέρου τοιοῦτου κατὰ τὸν ζ' αἰῶνα γραφέντος. Φαίνεται δὲ ὅτι πολλὰ φύλλα ἐξέπεσον ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει ἐκ τῆς ἐλλείψεως σταχομάτων, ἴσως δὲ καὶ ἐν μέσῳ. Εἶναι δὲ τιλοφόβτος.

IB'

Χαρτ.σιιλπν 0,21X0,16Xπάχ.0,04. Αἰῶνος XV—XVI (φ 136)

Μουσικὸς κώδιξ σχήματος δού μεγάλου, ἀστάχωτος. Εἶναι ἔλλιπής ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει. Ἀρχεται δὲ ἀπὸ α) τῆς 6ης Ἰανουαρίου ἡ ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων (μελωδὸς Ἀνατόλιος). β) 7 Ἰανουαρίου τοῦ Προδρόμου. γ) 9 Ἰανουαρίου, Πολυεύχτου μάρτυρος (μελωδὸς Βύζας). δ) 11 Ἰανουαρίου, Θεοδοσίου τοῦ Κοινοδίαρχου, (μελωδὸς Θεοφάνης) ε) 15 Ἰανουαρίου, Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου. ς) 16 Ἰανουαρίου, Ἡ προσκύνησις τῆς ἀλύσεως τοῦ Πέτρου (μελωδὸς Ἀνατόλιος). ζ) 17 Ἰανουαρίου, Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου (μελωδὸς Στουδίτης), τοῦ αὐτοῦ (μελωδὸς Συκεώτης). η) 18 Ἰανουαρίου, τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου (μελωδὸς Γερμανός) θ) 19 Ἰανουαρίου, τοῦ Ἀγ. Μαρτίου. ι) 20 Ἰανουαρίου, Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου, (μελωδὸς Στουδίτης). ια) 21 Ἰανουαρίου, Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, (μελωδὸς Ἀνδρέας Πυρρός). ιβ) τοῦ αὐτοῦ (μελωδὸς πατριάρχης Γερμανός). ιγ) τοῦ αὐτοῦ (μελωδὸς Κλήμης Ἀγκύρας). ιδ) 25 Ἰανουαρίου, Γρηγορίου τοῦ Θεοτόκου. ιε) 27 Ἰανουαρίου Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου. ις) 28 Ἰανουαρίου, Εὐφραῖμ Σύρου. ιζ) 30 Ἰανουαρίου, τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (μελωδὸς Νεῖλος Ξανθόπουλος). ιη) 31 Ἰανουαρίου, Κόρσου καὶ Ἰωάννου. ιθ) 1 Φεβρουαρίου, τοῦ Ἀγ. Τρύφωνος. κ) 2 Φεβρουαρίου, Ἰσκαριότη τοῦ Χριστοῦ (μελωδὸς Ἀνδρέας Κρήτης). κα) 3 Φεβρουαρίου, τοῦ Ἀγίου Ἀγάθωνος. κβ) 9 Φεβρουαρίου τοῦ ἁγίου Νικηφόρου. κγ) 11 Φεβρουαρίου Ἀγίου Βλασίου (μελωδὸς Ἀνδρέας ὁ Ἱεροσολύμων). κδ) 12 Φεβρουαρίου, ἁγίου Μαρτινιανοῦ. κε) 1 Μαρτίου, ἁγίας Εὐδοκίας, (μελωδὸς Μεθόδιος). κς) 3 Μαρτίου, τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα (μελωδὸς Συκεώτης), τῶν αὐτῶν (μελωδοὶ Κοσμάς μοναχός καὶ Ἰωάννης μοναχός), τῶν αὐτῶν (μελωδὸς Κυπριανός), τῶν αὐτῶν (μελωδοὶ Ἀνατόλιος καὶ Βύζας), τῶν αὐτῶν (μελωδὸς Θεοφάνης μοναχός). κζ) 1 Ἀπριλίου, Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. κη) 2 Ἀπριλίου, Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, (μελωδὸς Ἰωάννης μοναχός). κθ) 25 Ἀπριλίου, Μάρκου τοῦ Ἀποστόλου. λ) 26 Ἀπριλίου, Ἰακώβου τοῦ Ἀποστόλου. λα) 6 Μαΐου, Ἰησοῦ τοῦ δικαίου. λβ) 7 Μαΐου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς φανέντος σημείου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. λγ) 21 Μαΐου, Συμεῶν τοῦ Θαυμαστοεπίτου. λδ) 8 Ἰουνίου, Θεοδοῦρου τοῦ Στρατηλάτου. λς) 11 Ἰουνίου, Βαρνάβα (μελωδὸς Γερμανός). λζ) 14 Ἰουνίου, Μεθολίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μανδουίλ, Σαδὲλ καὶ Ἰσμαήλ (μελωδὸς Λεόντιος). λη) 19 Ἰουνίου, Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου. λθ) 21 Ἰουνίου, Ἰουλιανοῦ μάρτυρος. μ) 24 Ἰουνίου, Γέννησις Τιμίου Προδρόμου. μ-) 29 Ἰουνίου, ἁγ. Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. μβ) 2 Ἰουλίου, Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου. μγ) 5 Ἰουλίου, Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ. μδ) 8 Ἰουλίου, Προσπίου. με) 15 Ἰουλίου, Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης. μς) 20 Ἰουλίου, τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ. μζ) 1 Αὐγούστου, Μακκαβαίων. μη) 6 Αὐγούστου, Μεταμόρφωσις Σωτῆρος. μθ) 15 Αὐγούστου, Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. ν) 25 Δεκεμβρίου, Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, να) τὰ ἰδιόμοια τῆς μεγάλης Παρασκευῆς.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ περιεχόμενα τοῦ κώδικος. Ἐγράφεται δ' οὗτος πού μὲν ἐρυθροῖς πού δὲ πρασίνοις γράμμασι καὶ μέλασιν ἐν τοῖς μουσικοῖς σημείοις καὶ κοσμεῖται κεφαλαίοις ἐρυθροῖς καὶ πρασίνοις γράμμασι μετὰ κοσμημάτων περιτέχνων.

Ὁ κώδιξ εἶναι ἀστάχωτος.

(Ἔπεται συνέχεια)

1. Γὰρ ἡμερομηνίας ἐσημειώσαμεν δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα τὰ μέλη τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐξηκολούθησαν τὰς ἀνακοινώσεις των ἐπὶ διαφόρων θεμάτων εἰς τὴν ἔσπεραν τῶν βυζαντινῶν πραγμάτων ἀναγομένων. Οὕτω ὁ κ. Θ. Βολιδῆς ὠμίλησε περὶ τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρειμῆς τοῦ Παντοκράτορος (ὄρα Ν. Ἑλλην. τόμ. ΙΗ' σελ. 456), ὁ κ. Φ. Κουκουλῆς περὶ τινῶν Νεοελληνικῶν φράσεων σχετιζομένων μὲ λησμονηθέντα βυζαντινὰ ἔθιμα, ὁ κ. Θ. Βελλιανίτης περὶ τῆς δημοσιονομικῆς καταστάσεως τῶν Παξῶν ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, ὁ κ. Ι. Συκουτρῆς περὶ τοῦ ὑπὸ Μιχαὴλ Ψελλοῦ συγγραφέντος βίου τοῦ ὀπίου Ἀύξυντιου, ὁ κ. Ι. Βογιατζιδῆς περὶ νέας πηγῆς ἀναφερομένης εἰς τὸν τειχισμόν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα, ὁ κ. Ι. Τόρναρίτης περὶ τοῦ παρὰ Βυζαντινοῖς καπνικοῦ καὶ κεφαλικοῦ φόρου, ὁ κ. Π. Ζωγράφος περὶ τῆς τεχνικῆς τῶν τοιχογραφιῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Μοστρά, ὁ κ. Στ. Πλασιδῆς περὶ τῆς ἐν Τραπεζοῦντι Ἀκαδημίας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ ὁ Πανσιολογιώτατος κ. Ζαχαρίας Διανᾶς περὶ τῶν χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς ἀκαθίστου ἀκολουθίας.

Ὅμοιως μέλη τῆς αὐτῆς Ἑταιρείας ἔκαμαν τὰς ἐξῆς διαλέξεις ἐνώπιον ἐβροτάρου κοινοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς Μ. Τεσσαρακιστῆς. Ὁ κ. Κ. Φίλανδρος περὶ οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν καὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ἀντὶ τοῦ αἰῶνα, ὁ κ. Ἄνθ. Παπαδόπουλος περὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Πόντου κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὁ κ. Γ. Ἀρβανιτάκης περὶ σομβολικῶν χριστιανικῶν παραστάσεων, ὁ κ. Φ. Κουκουλῆς περὶ τῶν αἰχμαλώτων κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, ὁ κ. Ι. Συκουτρῆς περὶ τῆς Βυζαντινῆς Κύπρου καὶ ὁ κ. Ἐμμ. Πεζόπουλος περὶ τῶν ἡμῶν τῆς Κασίας.